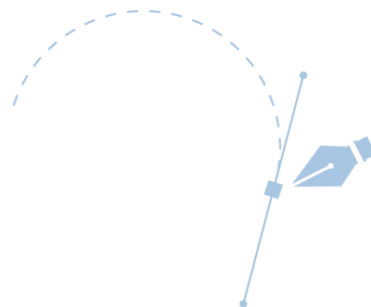

GRAKOM ANALYSE

25.5.16

GRAKOM
Brancheforeningen for
Kommunikation, Design
& Medieproduktion

BLANKBÅNDSVEDERLAG BØR AFSKAFFES

Blankbåndsvederlaget er en anakronistisk og unødvendig afgift, hvis afskaffelse bør være en selvfølgelig konsekvens af regeringens ønske om at sanere afgiftsområdet.

- Administrationen af blankbåndsvederlaget koster Copydan og erhvervslivet mere end provenuet, det indbringer.
- Provenuet fra vederlaget er støt faldende, mens administrationen er konstant. Det udhuler kompensationen til kunstnerne.
- Omfanget af piratkopiering er i frit fald, da den teknologiske udvikling har flyttet forbrugerne over på lovlige streamingtjenester.

BAGGRUND

I Danmark er der en særlig afgift på blanke medier. Afgiften blev indført i 1993 med udgangspunkt i ophavsretsloven §39-46. Ønsket var dengang at kompensere danske kunstnere for en del af det tab, som privat kopiering antageligt medførte.

I december 2006 blev der ligeledes indført en særlig vederlagsordning for afgift på USB-stik.

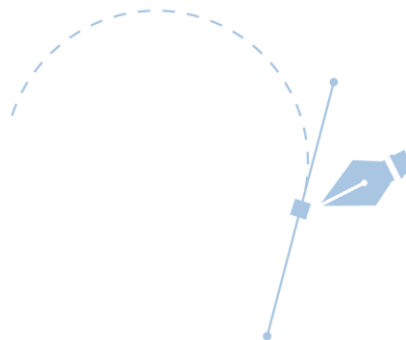
USB-stik afviger fra øvrige blanke medier, da indholdet som udgangspunkt kan slettes, så mediet kan genanvendes. Det betyder, at virksomheder skal betale vederlag både ved salg af USB-stik, men også ved gratis udlevering af USB-stik, der indeholder reklame, produktkatalog, kursusmateriale og lignende.

Kun USB-stik med låst indhold er undtaget. Enhver import af USB-stik, med eller uden indhold, skal ligeledes indrapporteres til Copydan KulturPlus.

Indbyggede lagringsmedier, som bl.a. findes i smartphones, er ikke afgiftsbelagte. Det til trods for, at den teknologiske udvikling har medført, at stadigt flere danskere har mulighed for at opbevare deres musik på sådanne.

Det såkaldte blankbåndsvederlag er dog stadig til stor gene for de virksomheder, der vil reklamere for deres produkter ved at udlevere en USB-stik. Ligeledes medfører det betydelige administrative byrder for erhvervslivet på grund af de strenge krav om registrering af køb og salg.

Provenuet fra blankbåndsvederlaget er samtidigt faldende, så kompensationen til rettighedshaverne bliver mindre og mindre.

**GRA
KOM**

Brancheforeningen for
Kommunikation, Design
& Medieproduktion

Afgiften gav mening at indføre i 1993, men vi må i dag erkende, at den teknologiske udvikling har udhulet de dengang gode intentioner bag afgiften. Det skyldes blandt andet, at danskerne i dag i høj grad bruger streamingtjenester i stedet for at kopiere musik. Afgiften er således i dag overflødig.

UDHULET PROVENU

Siden 1996 er provenuet fra blankbåndsvederlaget faldet markant. I 2014 var afgiftsprovenuet på beskedne 27,4 mio. kr. mod 75,6 mio. kr. i 1996 (svarende til 109,5 mio. kr. i 2015-priser). Det betyder, omregnet i nutidskroner, at provenuet er faldet med 75 pct. fra 1996 til 2014.

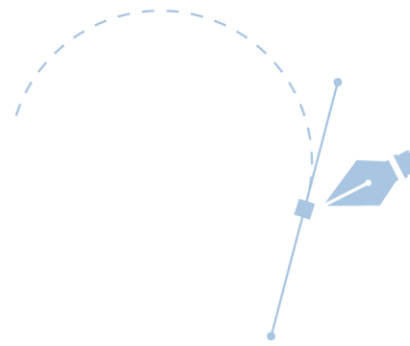
Copydans administration af ordningen udgør 2,6 mio. kr. Af det samlede beløb bliver der således kun fordelt 24,8 mio. kr. fra Copydan til Copydans medlemsorganisationer. En betydelig del af disse administrationsomkostninger må antages at være faste, hvorfor de ikke forventes at falde i takt med afgiftsprovenuets fald. Således vil omkostningerne fremtidigt optage en stigende andel af afgiftsprovenuet, så der i sidste ende vil være langt mindre til fordeling blandt rettighedshaverne.

Yderligere bruger medlemsorganisationerne minimum 1,6 mio. kr. til administration,¹ så puljen til fordeling blandt rettighedshaverne når helt ned på 23,2 mio. kr.

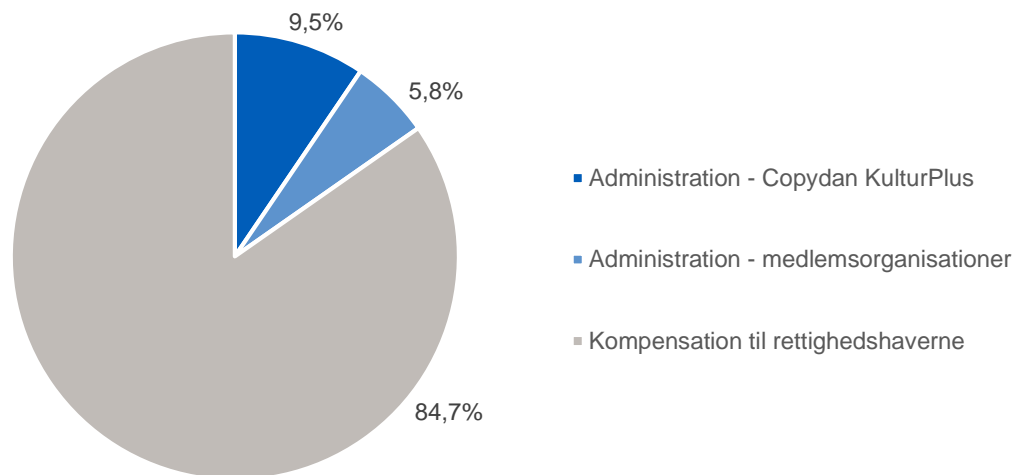
Figuren nedenfor viser, hvordan fordelingen er mellem kompensation til rettighedshavere og administration. Som det fremgår, går 15,3 pct. til administration, mens 84,7 pct. går til kompensation til rettighedshavere.

---

¹ Svar til Kulturudvalget 2015-2016 Alm. del endeligt svar på spørgsmål 70. Svaret redegør kun for fordelingen af to tredjedele af Blankbåndsvederlaget, hvorfor der sagtens kan være yderligere administrative udgifter i forbindelse med fordelingen af den sidste tredjedel.

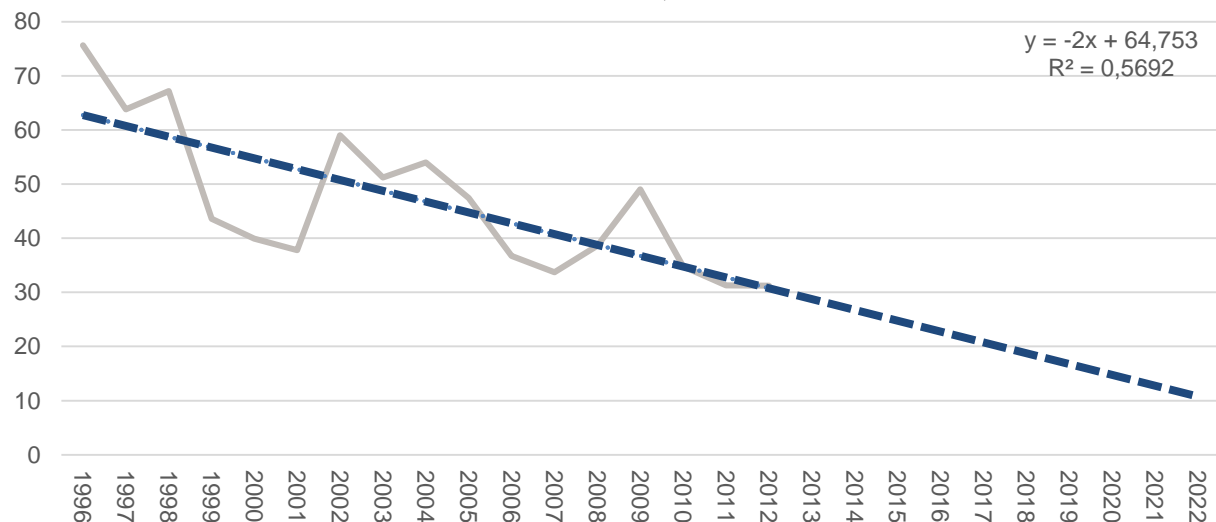
AFGIFTSPROVENU FORDELT PÅ ANVENDELSE

Kilde: Kulturministeriet og Copydan KulturPlus.

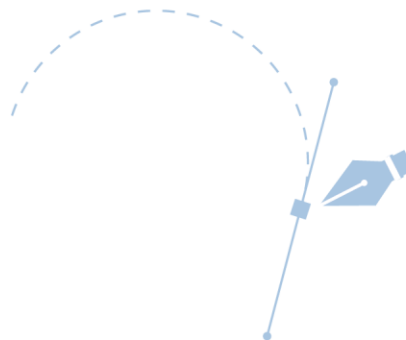
Provenufaldet skyldes primært, at mængden af løse medier falder, mens stykafgiften som udgangspunkt reguleres hvert år med Finansministeriets satsreguleringsprocent.

AFGIFTSPROVENU FRA BLANKBÅNDSVEDERLAG, MIO. KR.

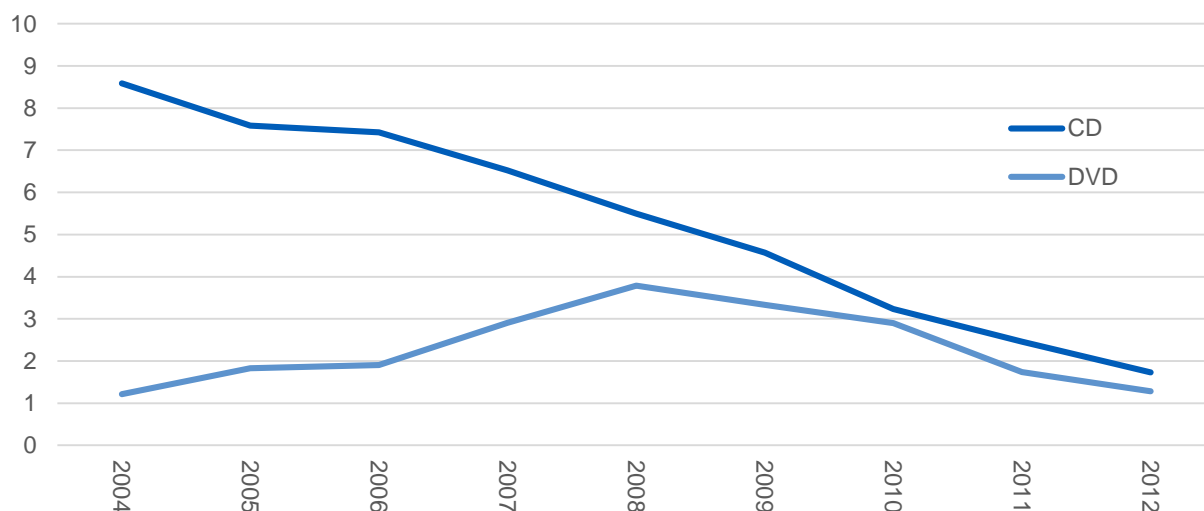
Kilde: Brancheforeningen Grakom pba. Copydan KulturPlus.

Som ovenstående graf viser, vil beløbet til fordeling blandt rettighedshaverne efter alt at dømme fortsat blive ved med at falde, medmindre der pludselig sker en voldsom stigning i salget af blanke CD'er eller DVD'er, hvilket ikke er realistisk.

De seneste år er der sket et markant fald i salget af både CD'er og DVD'er.

SALG AF UDVALGTE MEDIER, MIO. STK.

Kilde: Brancheforeningen Grakom pba. Copydan KulturPlus.

UNØDVENDIGE ADMINISTRATIVE BYRDER

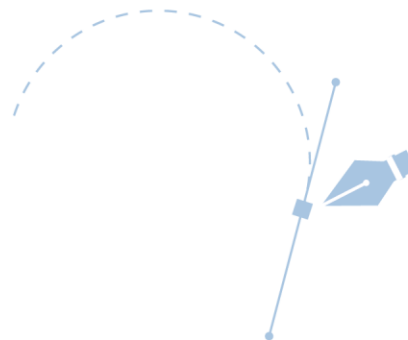
I de generelle erhvervspolitiske drøftelser er der helt aktuelt fokus på at nedbringe unødvendige administrative byrder for dansk erhvervsliv. I den løbende indberetningsordning til Copydan ligger en betydelig og tidskrævende byrde, der hverken fremmer vækst eller beskæftigelse.

Fastsættelsen af de administrative omkostninger er generelt forbundet med en vis usikkerhed. Det er dog de færreste virksomheder, der har elektroniske systemer, der kan håndtere dette. Derfor er det nødvendigt med en manuel månedlig gennemgang af alle ordrer for at se, hvor mange der er solgt, til hvem, i hvilket land, og hvor mange der således skal betales afgift af.

Baseret på interviews med Grakoms medlemsvirksomheder anslås det, at der anvendes 1-1,5 time om måneden på dette arbejde blandt de virksomheder, der er omfattet ordningen. Dette sammenholdt med antallet af virksomheder tilmeldt ordningen og de udgifter, som virksomhederne har ved at have personale til at udføre optællingen og indberetningen, giver et billede af de administrative byrder knyttet til ordningen.

Med ca. 8.700² omfattede virksomheder svarer det til en samlet administrationsudgift på 24 mio. kr. for de berørte virksomheder.

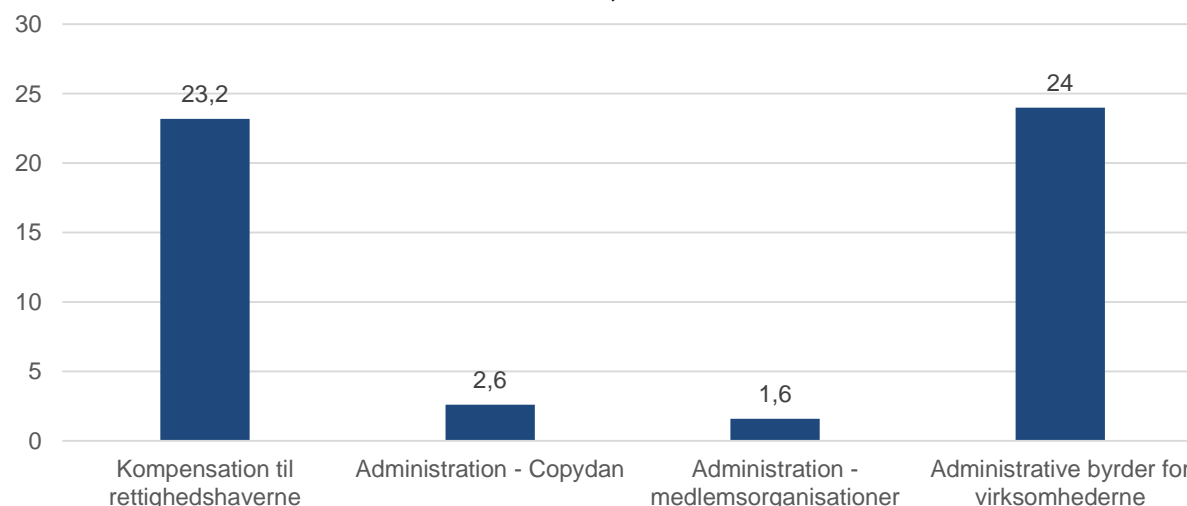
² Svar til Kulturudvalget 2015-2016 Alm. del endeligt svar på spørgsmål 68.

De 24 mio. kr. er et underkantsskøn, da der ved alle dele af beregningen er benyttet det mest konservative skøn. Samtidig knytter skønnet sig kun til den løbende optælling og indberetning. Udgifter til blandt andet omstilling og investering i nye systemer, som kan hjælpe virksomhederne med den løbende indberetning, indgår ikke.

Af en ordning, der giver så beskeden kompensation til rettighedshaverne, er det ikke gavnligt for erhvervslivets vækstmuligheder, at de samlede administrative byrder som minimum udgør 100 pct. af det opnåede provenu ved afgiften.

EFFEKTERNE AF BLANKBÅNDSVEDERLAGET, MIO. KR.

Kilde: Brancheforeningen Grakom, Kulturministeriet og Copydan KulturPlus.

DÅRLIGE KONKURRENCEVILKÅR I FORHOLD TIL UDLANDET

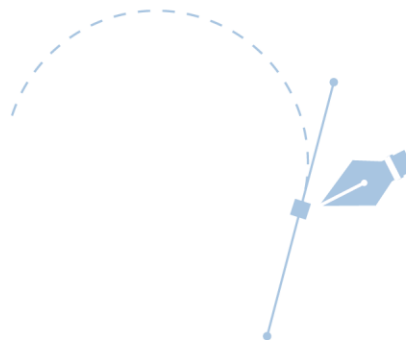
De høje afgifter i Danmark medfører et betydeligt konkurrencetab i forhold til udlandet.

I Sverige er afgiften per CD på omkring en halv krone, mens England ingen afgift har. I Danmark er afgiften per CD 2,38 kr., mens afgiften per USB-stik er på 5,38 kr. Det betyder, at der er et meget stort incitament til at købe udenlandske produkter uden at registrere dette køb ved Copydan.

Ved den seneste danske afgiftsnedsættelse viste det sig da også, at andelen af udenlandsk købte blanke medier steg markant på trods af faldende danske afgifter.³

En række virksomheder oplever desuden yderligere skævvridning af konkurrencesituationen som følge af blankmedieordningen, da en række udenlandske virksomheder omgår ordningen. Det giver

³ <http://www.business.dk/digital/stor-import-af-dvder-trods-lavere-afgift>

GRAKOM

Brancheforeningen for
Kommunikation, Design
& Medieproduktion

dem en konkurrencefordel, fordi salgspriserne vil være lavere i de udenlandske virksomheder, hvis disse ikke betaler blankbåndsvederlag.

BREMSER TEKNOLOGISK UDVIKLING OG DELING AF VIDEN

Den teknologiske udvikling går stærkt. Virksomheder forsøger konstant at udvikle nye og smarte måder at dele information på. Desværre er den danske afgift på blanke medier en bremse på denne udvikling, da visse nye informationsdelingsteknologier vil blive pålagt afgifter grundet teoretiske overvejelser om muligheden for kopiering af musik eller film.

Samtidig fungerer blankbåndsvederlaget som en skat på deling af information. Når virksomheder ønsker at gøre reklame eller informere forbrugerne, for eksempel gennem udlevering af USB-stik, bliver de pålagt en ekstra skat på deling af denne information.

I et højtudviklet informationssamfund må det betragtes som værende ikke-fremmende at beskatte deling af viden og information.

Med baggrund i ovenstående konkluderer Grakom, at de skadelige effekter ved afgiften overstiger den ringe kompensation, som rettighedshaverne modtager. Samtidig har unødvendigt bureaukrati og den teknologiske udvikling udhulet ordningen, så den ikke længere er anbefalelsesværdig.

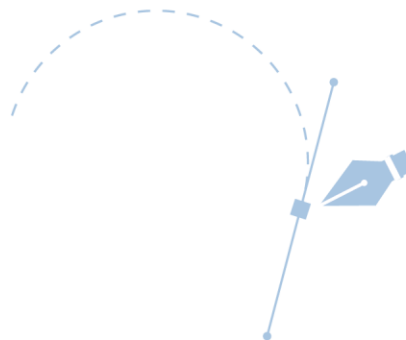
BLANKBÅNDSVEDERLAGET BRUGES PÅ PROJEKTPULJER

Rationalet bag indførelsen af blankbåndsvederlaget var som nævnt at kompensere rettighedshavere for en del af det tab, som privat kopiering antageligt medførte.

Af Copydans hjemmeside fremgår det dog, at ca. 1/3 af midlerne anvendes til puljer, hvor kunstnere og producenter kan søge støtte til projekter så som produktion af film og udvikling af ny musik. Mens 2/3 udbetales som honorar til kunstnere og producenter.

Således fordeles en stor del af støtten gennem projektpuljer, hvilket umiddelbart ikke stemmer overens med det før omtalte rationale bag ordningen, da det netop er at kompensere rettighedshaverne for en del af det tab, som privat kopiering antageligt medfører.

Alt andet lige må det antages, at privat kopiering afhænger positivt af kunstnernes popularitet, derfor må det ligeledes antages, at det er de etablerede kunstnere, der lider det største tab ved kopiering. Som følge af dette burde støtten – med den begrundelse der nu er givet for støttens eksistens – altså gives til etablerede kunstnere, i stedet for til projektpuljer, der støtter ny og nyskabende kunstnere.

I den redegørelse, Copydan KulturPlus har sendt til Kulturudvalget, fremgår det,⁴ at der kun fordeles 8,5 mio. kr. individuelt til rettighedshaverne, 7 mio. kr. bliver fordelt kollektivt, mens 7,7 mio. enten er hensat eller ikke redegjort for.

Det er altså reelt kun 8,5 mio. kr., der specifikt går til de etablerede rettighedshavere, som må antages at lide tab ved kopieringen.

I realiteten er det under en femtedel af de omkostninger, erhvervslivet har i forbindelse med ordningen, der går til rettighedshavere, hvis værker kan antages at blive kopieret.

ANBEFALING

Grakom anbefaler derfor, at afgiften på blanke medier afskaffes, og at der findes alternativ finansiering til de berørte kunstnere.

---

⁴ Svar til Kulturudvalget 2015-2016 Alm. del endeligt svar på spørgsmål 70. Svaret redegør kun for fordelingen af to tredjedele af Blankbåndsveterlaget. Fordelingen af resten af beløbet er derfor ukendt.